

การขับเคลื่อน หมวกนิรภัย 100% ด้วยพลังข้อมูลและภาคีเครือข่ายจังหวัดภูเก็ต

สุรางค์ศรี ศีตมโนชญ์¹, วิวัฒน์ ศีตมโนชญ์, อรชร์ อัฐทวีลาภ² และ วารุณี ชีแก้ว¹
¹โรงพยาบาลกลาง ²สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต

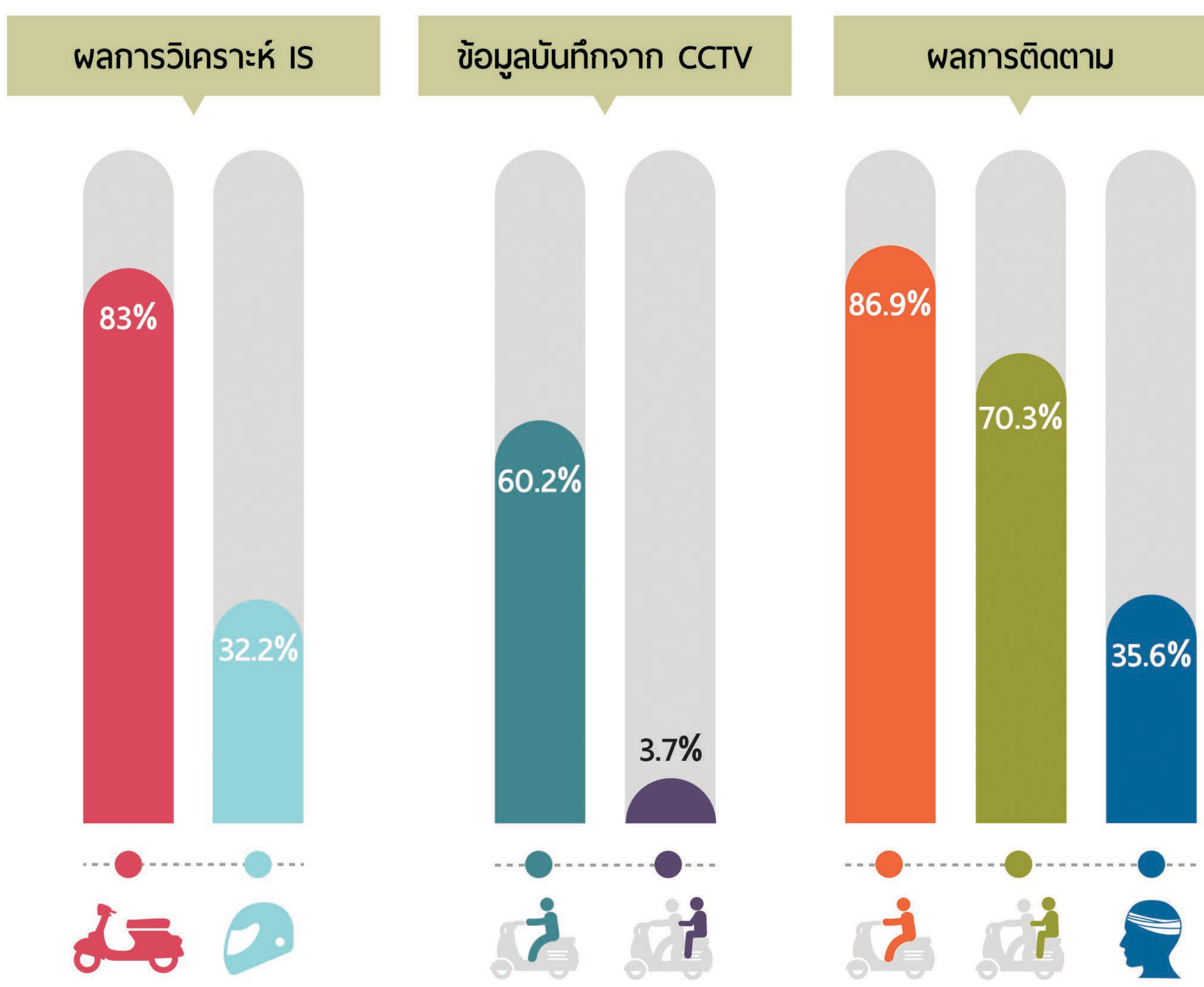
***

บทคัดย่อ

ภูเก็ตเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีอัตราการเสียชีวิต ในลำดับต้นๆ ของประเทศ (ปี 2553 42.6 ต่อแสนประชากร) โดยรถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุทางถนนมากที่สุด (ร้อยละ 90.3) แต่อัตราการสวมหมวกนิรภัยของผู้ประสบเหตุยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (ร้อยละ 28.9) จึงได้มีการพัฒนาการใช้สารสนเทศขับเคลื่อนการสวมหมวกนิรภัยร่วมกับภาคีเครือข่าย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ระหว่างเดือนมกราคม 2554 - กันยายน 2558 ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานการเฝ้าระวังการบาดเจ็บ (Injury surveillance: IS) รายงานผลการปฏิบัติงาน บันทึกจากกล้องวงจรปิด (CCTV) และแบบสำรวจวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา วิธีการดำเนินงาน ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล IS สำรวจอัตราการสวมหมวก (Plan) นำเสนอข้อมูลประกอบข้อมูลวิชาการแก่ภาคี (Act) ติดตามข้อมูลการสวมหมวก การจับปรับ และ IS (Observe) สะท้อนผลการปฏิบัติงานแก่ภาคีเครือข่ายเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง (Reflect)

ผลการศึกษา

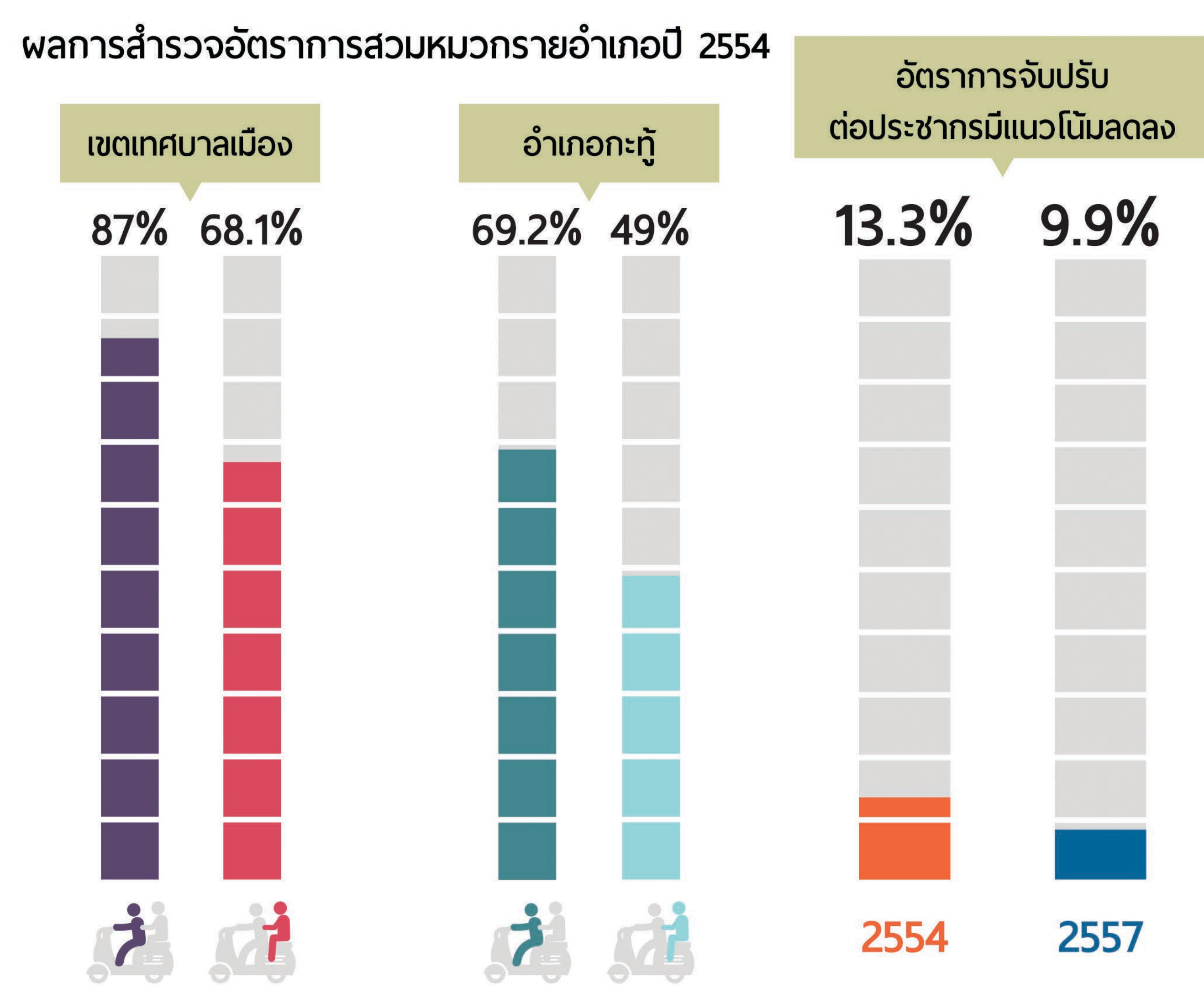
วงรอบที่ 1
(ปี 2554)

วงรอบที่ 1 (ปี 2554)

(Plan) อัตราการสวมหมวกนิรภัยของผู้ประสบเหตุ ร้อยละ 32.2 ผู้ขับขี่สวมหมวก ร้อยละ 60.2 ผู้ซ้อนท้ายสวมหมวก ร้อยละ 3.7 (Act) นำเสนอข้อมูลในการประชุมภาคีเครือข่ายร่วมรณรงค์และสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย (Observe) ผลการติดตาม พบว่าอัตราการสวมหมวกในเขตเทศบาลเมืองของผู้ขับขี่เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 86.9 และผู้ซ้อนท้าย ร้อยละ 70.3 การบาดเจ็บที่ศีรษะลดลงจาก ร้อยละ 39.4 เหลือ 35.6 (ปี 2553 และปี 2554) (Reflect) ดำเนินงานเฉพาะในเขตเทศบาลเมือง

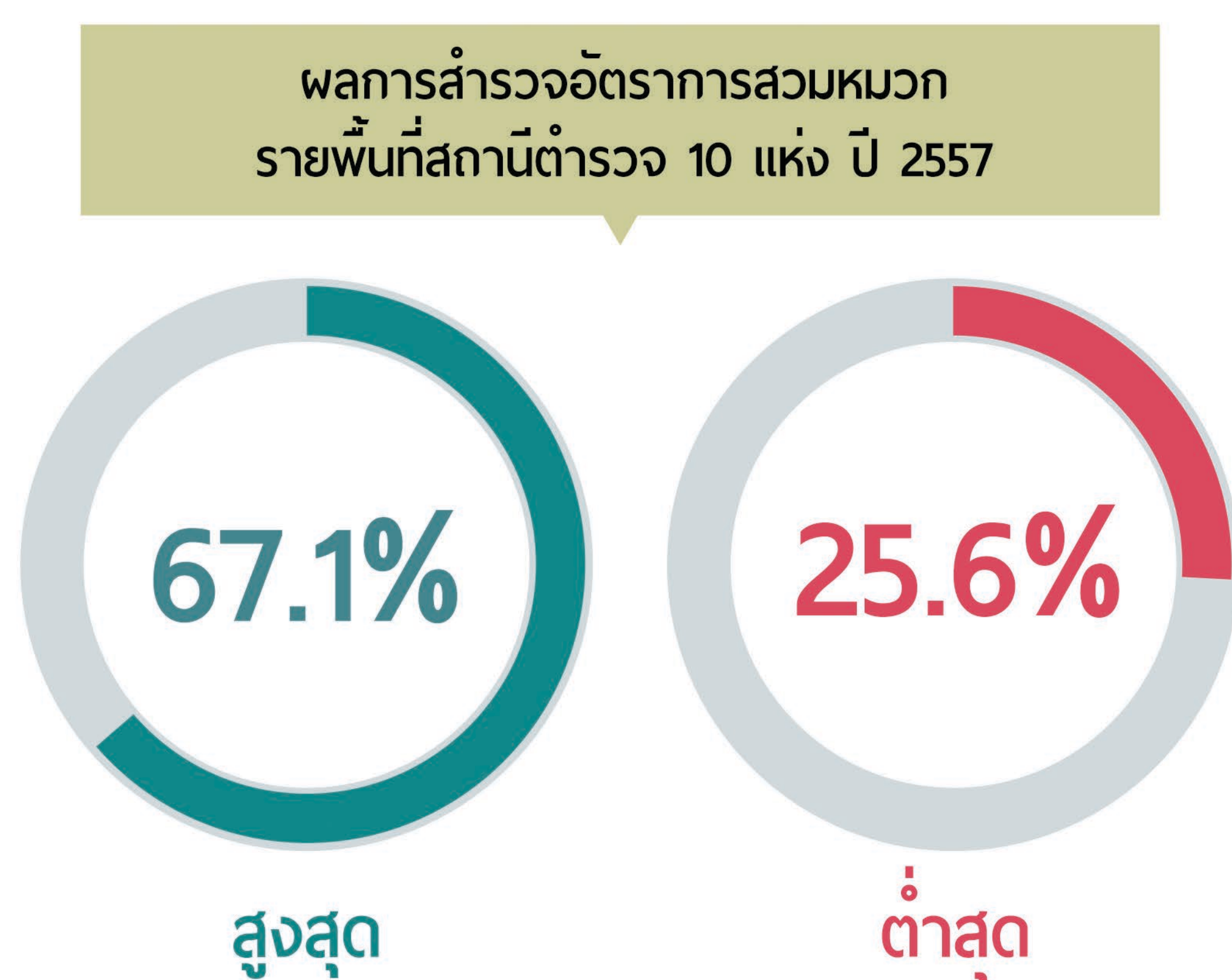
วงรอบที่ 2
(ปี 2555-57)

วงรอบที่ 2 (ปี 2555 - 2557)

(Plan) อัตราการสวมหมวกปี 2554 พบว่า ผู้ขับขี่และผู้ซ้อนท้ายเขตเทศบาลเมืองมีอัตราการสวมหมวกสูงสุด (ร้อยละ 87 และ 68.1) รองลงมาอำเภอเกาะภูเก็ต (ร้อยละ 69.2 และ 49) (Act) แปลงและเลือกข้อมูลนำเสนอ (Observe) ปี 2555 เกือบทุกอำเภอมีอัตราการสวมหมวกเพิ่มขึ้น แต่ลดลงใน ปี 2556 และค่อนข้างคงที่ในปี 2557 อัตราการจับปรับต่อประชากรมีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ 13.3 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 9.9 ในปี 2557 (Reflect) อัตราการสวมหมวกลดลงอัตราการบาดเจ็บที่ศีรษะเพิ่มขึ้น

วงรอบที่ 3
(ปี 2558)

วงรอบที่ 3 (ปี 2558)

(Plan) ผลการสำรวจอัตราการสวมหมวกรายพื้นที่สถานีตำรวจ 10 แห่ง ปี 2557 พบว่า มีอัตราการสวมหมวกสูงสุด ร้อยละ 67.1 ต่ำสุด ร้อยละ 25.6 (Act) นำเสนอข้อมูลอัตราการสวมหมวก อัตราการจับปรับการบาดเจ็บที่ศีรษะแก่ผู้บริหารด้านการบังคับใช้กฎหมาย (Observe) ผลการติดตามอัตราการจับปรับเฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 42.1 (Reflect) มีการติดตามผลปฏิบัติงานทาง Line อย่างต่อเนื่อง

สรุป

การขับเคลื่อนหมวกนิรภัย 100 % ด้วยพลังข้อมูลและภาคีเครือข่าย สามารถสนับสนุนและผลักดันให้อัตราการสวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้น ปัจจัยสำคัญ คือ ข้อมูลพร้อม กระชับ เข้าใจง่าย เลือกใช้ตรงกับภาคี วัตถุประสงค์ชัดเจน และที่สำคัญ คือการสะท้อนข้อมูลให้ภาคีมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: สารสนเทศ, อุบัติเหตุจราจร, หมวกนิรภัย, ภูเก็ต